

BÂBÖREK

Derleyen: Dr. Hasan Avni YÜKSEL

Varvarandan sürsüreden, Amasya'dan Tire'den, geldi geçti buradan. Destursuz bağa girenin ölümü sopadan. Halbır halbır içinde, halbır saman içinde. Deve dellal iken, pire pehlivan iken, eşek hamamcı iken, hamamcının tası yok, oduncunun baltası yok. Garşıda bir tazı geziyor, boynunun haltası yok. Hanımlar hamama gidiyor ögnüğünün ortası yok, goltuğunun bahçası yok. Dedim hanımefendi bir buse ver, dedi heç mümkününü yok. Çene başında dururken, bıyıgımı bururken Ali oğlu geldi dedi ki, müjde deden geliyor. Ali oğlu, Miskin oğlu Gusgun oğlu ava gittik. Ali oğlu attı vuramadı, Gusgun oğlu attı vuramadı, Miskin oğlu attı vuramadı, dedem attı ihtırdı, ben attım yuvarladım. Eferim yiğit dedi. goluna guvvet, dedi, her dem böyle at dedi, goltuhlarım gabardı. Avımı tüfeğimin başına dahdım demirci başına geldim. Selâmün aleyküm demirci başı dedim. aleyküm selâm avcı başı dedi.....

Bir gaz aldım doru deyin, ufacık defecik daşları ağzına atıyor darı deyin, çotgözün köprüyü yitiyor geri deyin, uzun minareyi beline sokuyor boru deyin.

O yalan bu yalan, fili yuttu bir yılan, eşşeğe binip de deveyi gucahladı bu da mı yalan.

Bir varmış bir yohmuş, Allah'ın gulu dağdan daşdan çohmuş. Çoh söylemesi günah, az söylemesi sevapmış. Zamanın birinde iki aşığın başına gelen bir olayı :

Oğuz elinde bir padişah varmış. Bu

padişahın dünyada hiç zürriyeti yoğmuş. Gün günü yaşı ilerleyince sararıp solmaya başlamış. Bir gün Hanım Sultanın yanına gelmiş. Hanım Sultan bakıyor ki, gocasının durumu durum değil.

- Ne o bey, vaziyetin niye böyle?

- Ben böyle olmayım da kimler olsun.

- Yav neymiş derdin, söyle de ortak oluyum?

Nihayetinde derdini anlatıyor padişah, diyor ki,

- Şu yaşa geldik bir zürriyetimiz yok.

Bu gadar tacımız, tahtımız, çiftliğimiz acaba kimlere galır, bunun için düşünüyom ben ve gün gün sasarıp soluyom. O zamana gadar Hanım Sultan,

- Bey, bey, dünya dua üzerine derler. Dua üstüne duruyor dünya. Sen şimdiye gadar niye bir tekkeye, türbeye gitmedin. Bir tekkeye, türbeye başvur. Belki cenabıallah acır da bir oğlan evladı veya gız evladı verir.

- Neriye gidiyim?

- İşte falan yerde tanınmış bir tekke varmış, oruya git.

Bu, padişahın aklına yer ediyor. Vezirini çağırıp diyor ki;

- Tebdili gıyaget edip seninen felan yerdeki tekkeye gideceğiz. Neyse, her türlü hazırlıklar yapılp kimseye haber verilmeden gizlice yola çıkılıyor. İki gün yol gitmişler, üçüncü gün bir yere gelmişler, çayırılık çimenlik bir yere. Padişah vezirine demiş ki;

- Şurda biraz oturalım, yemeğimizi

yyelim namazımızı gılahm. Ondan sonra tekke de yaklaştımış, tekkeye varalım diyor. Bunlar oturup yiyip içiyorlar, namazlarını gıldıktan sonra galkıp gidecekleri zaman yanlarında ak sakallı bir pîr peydah oluyor.

- Selâmün aleyküm padişah.

- Aleyküm selâm, aleyküm selâm amma, sen ne bildin benim padişah olduğumu? Madem padişah olduğumu bildin derdimi de bilin.

- Biliyom zaten derdini. Tekkeye gidiyonuz. Tekkeye gitmeye hacet yok; işte tekke benim.

Cebinden bir tane elma çıkarıp veriyor.

- Bu elmayı ikiye böleceksin, yarısını karın yiyecek, yarısını da gendin yiyeceksin. Gabıgını da soyup atına yedireceksin. Atından bir dene gulun olacak. Hanımından da bir dene nur parçası gibi oğlan çocuğu olacak. Yalnız bunların ismi ben gelinceye kadar goymuyacaksın.

Padişah buna çok sevinerek vezirine,

- Şurdan habeyi getir, şu pîre birez para verelim, demiş. Demiş amma bir de bahmışlar ki, pîr ortadan gaybolmuş. Ulaa, neyin nesiydi bu!

- Geri dönelim mi?

- Ee, padişahım istiyorsan dönelim. Bunda da var bir hayır. Biz bunun için gitmiyormuyduk.

- Bunun için gidiyorduk.

- Geri dönelim, hiç galbini bozma.

Ordan geri dönüyorlar, geliyorlar Oğuzeline. Hanım.

- Ne oldu, tez döndünüz, diyor. Padişah,

- Böyle böyle, bir pîrle garşılaşdık, felan yerde, bir çayırılıhda. Böyle böyle dedi, hiç fikrimizi bozmadık geri dön-

dük.

- Eyi etmişsiniz.

Pîrin söylediği gibi elmayı yarıya bölüp gabıgını soyarak atına yediriyor.

Bir zaman sonra hanımın çocuğa galdığı belli oluyor. Zaman geçiyor, dokuz ay on gün olduhdan sonra nurtopu gibi bir çocuk dünyaya geliyor. Şenlikler düzenleniyor, yemekler yediriliyor, efendime söyleyip yeyip içmeyen kimse galmıyor, yalnız baldırı cıblahlar galyor.

Çocuk büyüme başlamış. İyi bakıldığından ayda büyöyeceğine günde büyüyormuş. Oğlan mektep çağına gelmiş, mektebe gönderilmiş, gönderilmiş amma hâlâ ismi yoğimış. Bütün mahalle çocukları onu “adsız beg” diye çağırıyorlarmış. Çocuk da gelip babasına gızıyomuş.

- Baba bana niye isim goymuyosunuz? Bütün çocuklar bana “adsız beg” diyorlar.

Oğlanın babası her gün münakaşa yapıyorlarmış. Nhayet birgün demiş ki,

- Bu böyle olmayacak. Pîrin geleceği yok. Çocuk yedi yaşına geldi hâlâ ismi yok. Her tarafa ilân ediyor, vezirlerine emrediyor, yemekçiler, çalgıcılar gelsin, yenilsin içilsin, çocuğun ismi konulacak diyor.

Her taraftan yemekçi, çalgıcı geliyor, haftalarca yemek görölüyor, yenilip içiliyor, en son kertığıne geliniyor. Bütün vezirler toplanmış, baldırı çıplahlar dağılmış başından. Herkese birer isim yazmalarını söylemişler. Herkes birer isim yazmış. kurra çekeceklermiş. Bunlar tam kurra çekecekleri zaman bir de ak sakallı bir ihtiyar galabalığı yararak içeri girmiş.

- Selâmün aleyküm.

- Aleyküm selâm.

- Biraz gecikdim amma gusuruma

bakmayın. Telâşa lüzum yok. Çocuğun ismi BABÖREK, atın ismi de BENGİ-BOZ, diyor ve oradan hadi bakalım gine gayboluyor.

İşde böyle, oğlanın ismi verilmiş oluyor, babasının sıkıntısı da ortadan galkıyor. Oğlan biraz daha büyüyünce babası ona en iyi silahşörlerden Mustafa adında birini dutmuş. Bir de iyi bir imam dutmuş. Bunlar ona her gün ders veriyorlarmış. Yerin altında bir mahzen- de oluyormuş bu işler. Bu oğlan yerin altında tam yedi sene okumuş, silah kullanmayı öğrenmiş, yani hepsini tam manâsıyla yutmuş. O zaman hocaları varıp babasına “Babörek bizden üstün oldu, bizim bilmediğimizi biliyor, yapamadığımızı yapıyor.” demişler. Bunun üzerine oğlanı giyindirip guşandırıyorlar, her tarafa ilânlar verip büyük bir şenlik düzenlendiğini duyuruyorlar.

Bu ara, hani oğlan yedi sene gözden irak, mahzen- de eğitim gördüğü için sağa sola saldırıyormuş. Ustasına demiş ki, “Beni şöyle ava mava çıkart, bir de dışarda tatbik yapayım, bakalım vurabiliyom mu?”

Efendim, bunlar çıkmışlar şehirden dışarı, Kenarda bir yerde bir gulübe varmış. Burası bir ihtiyar garının eviymiş. İhtiyar garı soğuk almış da destisiyenen evin kenarına oturmuş da güneşleniyormuş. O zamanaca bu oğlan okunu çıkarıyor ve destiyi nazar alıyor. Desti parça parça oluyor. İhtiyor garı.

- Yavrum, şimdi ben sana ne deyim. Baban anan seni gurbanınan, adağınan buldu, tekkeyinen, türbeyinen buldu. Başka birşey demeyeceğim, Cenâbıallah seni Akkavak gızına âşık etsin, diyor. İhtiyar garı onan padişah oğlu olduğunu anlamış hani.

Neyse, bunlar biraz dolaşıp avlanı-

yorlar ve dönüyorlar. Şimdi Akkavak gızı bunun aklına yer ediyor. “Ulan bu kız nasıl bir şey acaba, neyin nesi? Bu garı niye bana öyle söyledi” diye meraklanıyor. Bir de o gece bu düşünce üzerine yatınca gece rüyasında o gızı âşikâre görüyor. Ulaa!... Zabahınan gahıyor, içersinde bir ateş.

O gece aynı rüyayı gız da görmüş. Onun da içersine bir ateş düşmüş.

Oğlan hemen galhıb ustasının yanına varmış, ustasını uyandırmış.

- Usta!

- Ne var?

- Avcıları topla ava gideceğiz. Ben duramıyorum, bana bir hal oldu.

Durumu da söylemiyor ona, böyle böyle, bir gıza âşık oldum, diye.

Gidelim, diyor o da. O zamanaca avcılar toplanıyor, yirmi-otuz dene avcı. Bu da başlarında, Bengiboz'a binmiş, guş gibi uçuyorlar.

Gelmişler bir ormanın kenarına. Bir çeşme varmış orda. Onun başında toplanmışlar. Onlara,

- Şimdi herkes şu ormana dağılacak, akşamınan da ne vurursa gelip bu çeşmenin başında bekliyecek. En son kim gelirse, yani en son gişi gelene kadar beklenecek. Giden olursa onun kellesini vurdururum, diyor. Hani padişah oğlu; kimse gorhusundan gık bile diyemiyor. Her biri ormanın bir tarafına dağılıyor. Babörek de sürüyor atını ormanın içine. Ormanın içinde giderken önüne bir tane ceylan çıkıyor. Düşüyor ceylanın peşine. Babörek'in atı guş gibi uçuyor. Bengiboz. Bir ara ceylana yetişiyor. Dutacağı zaman hop deyip kaçıyor ceylan. Atıyor ama vurmak istemiyor, sağ sağ yakalayım diye. Kement atıyor kemendin içinden gine hoplayıp çıkıyor ceylan. Nihayetinde bir ovaya düşüyorlar. Ne

zaman sonra bir çölün ortasında bir sürü siyah çadır görüyor. Önünden kaçan ceylan da gidip bir çadırın içine giriyor. Bu da hemen arkasından dalıyor içeriye. İçeri girince ne görsün; tam rüyasında gördüğü kız. Ceylan varıp o kızın gucağına yatmış. Oğlan gızı görünce hemen orada bayılıp yere yığılıyor. Şimdi kız, ne yapacağını şaşırıyor. Gızın eli ayağı dolaşıyor. Orası da yörük beyinin çadırıymış, oba beyiymiş. Gız da o oba beyinin gızıymış. Gızın eli ayağı dolaşıyor. Gızın bir dene de dadısı varmış, yaşlı bir kadın. Gız hemen ona gidiyor.

Dadı gel, diyor. Buraya bir delikanlı geldi, düştü bayıldı beni görünce. Dadı gelip bakıyor.

- Sen tanımyon mu bu diliganlıy?

- Tanyom, tanyom ama rüyamdan tanyom.

- Demekki bu da seni görmüş. Ayılt şu delikanlıy, diyor. Gız, oğlanın ellerine gülsuyu, şu bu dökerek bunu ayıltıyor. Oğlan ayılır ayılmaz gıza sarılıyor.

Dadısı,

- Yavrum, şimdi bey sizi görürse hepimizi öldürür. Ben sizi ağırlayım da sen gidip gızı babasından iste.

Oğlan ordan garının peşine düşüp varmışlar yörük beyinin yanına. İçeri girince yaşlı garı durumu anlatmış, işte böyle böyle, diye.

Yörük beyi guş tüyü yataklarını üstüne yatmış, yanında da üç-beş dene hizmetçi duruyor. Şehzadeye yer veriyorlar. Hayır mı şer mi, diye soruyor oğlana.

Hayır diyelim de hayır olsun, diyor oğlan. Allah'ın emri, peygamberin kavliyen ben senin gızına dünürüm, diyor.

- Yav olur mu, gendi gendine sen benden gız istiyon, diyor yörük beyi. Şimdi sen kendin bu gızı alıp götürürsen bunun gıymeti olmaz anayın babayın

yanında. En iyisi mi sen git, baban anan gelsin.

- Yok, anam babam bu işe hiç garişmaz. İstedigin gadar para vereceğim, altıninan dartacağım, ne olursa olsun bu gızı alacağam. Memleketime gidip bir güzel düğün yapacağam.

Ee, bugüne bugün padişah oğlu. Oğlan ısrar edince artık yörük beyi bunun yüzüne gelemiyor. Bir kelik için senin yüzüne mi geleceğim, diyor. Bu dutup yanındaki paraları gızın babasına veriyor. Gızın ne kadar öteberisi, cehizi varsa yüklüyorlar atlara, gızı da bindiriyorlar güzel bir ata. Arkadaşları sözleştikleri yerde bekleyip durmuşlar. Vakit akşam namazını geçmiş. Babörek gelmemiş. Başına bir hâl mi geldi diye telâşa düşmüşler. Derken Babörek yanında gız ve bir sürü atınan gelmiş oruya. Herkez şaşırılmış. Ustası,

- Ne bu, neyin nesi bu, demiş.

- Eee, siz davşan vurursunuz, keklik vurursunuz, ben de kekliği vurdum, diyerek bunlara takılıyor.

- Eyi, diyorlar, yalnız baban bu işe ne der?

- Bilmiyom, babam dese de demese de ben bu gızı alacağam.

Nihayetinde bunlar şehre yaklaşıyorlar. Yaklaşınca bir müjdecı gönderiyorlar oğlan bir gızla geliyor. diye. Tabi, babası biraz gücenmiş. Demekki ben Allah'a büyük söylemişim, bak gendi başına gidip bir gız buldu. Halbuki ben ona kimlerin gızını ilâyık görmemişim. Oğluna,

- Sen niye, getdin de bu gızı aldın, diyor. Oğlan,

- Yok baba, diyor. dünya güzelini de getirsen bana yaramaz. İllâ ki benim bunu almam ilazım.

- Gendi düşen ağlamaz, diyor

babası.

Düğünü yapmaya karar veriyor ama biraz da uzadıyor arayı belki vazgeçer diye. Neyse, her yere haber salınmış şenlikler var diye. Memlekette ne kadar çalgıcı, sazıcı varsa gelip toplanmış, yemekler görülmüş. Bunlar bu hâl üzerindeyken, düğün telâşındayken hangi ülke, hatırlamıyorum şimdi, Tekfur ili diye bir muhit varmış. Burası Oğuz ili ya, artık uzak tarafında mı bilmiyorum nedere, orası da Tekfur ili, Oranın padişahı bir mektupla elçi gönderiyor Oğuzeli'nin padişahına. Felan yerden felan yere kadar bize verdinse verdin, eğer vermezsen harb ilân ediyorum felan diye. Padişah bunu duyar duymaz beyninden vurulmuşa dönüyor. Hemen başvezirine,

- Düğün hazırlığı dursun, harb hazırlığı görülsün, diyor.

Düğün hazırlığı bırakılıyor, harb hazırlığı başlıyor. O zamanaca tabi, Babörek ile Akkavak gızı biraz mahzun oluyorlar. Babörek biraz da seviniyor. Hani hiç harb görmedi ya. Bu harbi gazarırsam daha bir şöhret sahibi olurum, diye düşünüyor. Babasına haber gönderip diyor.

- Baba, bu harbin başında gumandan olarak ben gideceğim. Benim bu harbi almam ilâzım. Babası,

- Yoh, sen daha tecrübesizsin, bilmem felan diye konuşup nasihat vermişse de imkâmı yok Babörek'i durduramamışlar.

- Yoh, demiş oğlan, bu harbi ben yapacağım.

- Eyi, demiş babası, gendi düşen ağlamaz.

Asgerin başına gumandan olarak bunu vermiş. Bu, asgerini çekmiş doğru Tekfur padişahının üzerine, Onlar da öte yandan gelmişler. Üç gün orda yemiş

içmişler, istirahat etmişler. Ondan sonra anlaşmayla harbe başlayalım demişler. Hani şimdi, harbe teklemeye başlayalım demişler. Bir er onlar çıkarıyor, bir er bunlar çıkarıyor. Babörek, bir er çıkartmış onlar da bir er çıkartmış. Babörek'in eri tam yedi kişiyi gebertmiş, kendisine bir şey olmamış. O zamanaca karşı taraftan bir tane er daha çıkarmışlar. Bir oturuşta yirmi somun yiyormuş bu adam, ağnadınız mı, işte öyle güçlü biriymiş bu adam. Efendime söyleyim, bu bir iki dolaşdıktan sonra nasıl bir gürz vurursa Babörek'in adamına, yere düşürüyor. Babörek bunu görünce hemen atını mahmuzluyor, varıyor boynundan vurup düşürüyor onu. Böyle olunca harbin anlaşması bozuluyor. Anlaşmaya göre tek tek döğüşüp ondan sonra karşılıklı harb yapacaklardı. Anlaşma bozulunca o tarafın gumandanı da emir veriyor, yahalayın şunları, diye. Şimdi bunlar giriyorlar birbirlerine. Babörek'i almışlar ortalarına. Yedi gün yedi gece harb yapmış orda. Ne tarafa dönse guzgun gibi dalıyor, düşman askerinin biteceği yok. Yedinci gün golu galmış. Bir fırsatını bulup gılıcıyan askerine işaret vermiş, akger de hücumla geçmiş. Hani daha ön ce asgere işaret vermediği için onlar savaşa girmemişlermiş. Bunlar birbirlerine gavuşunca bir yedi gün yedi gece daha harbediyorlar, o tarafın çoğunu gırıyorlar. Birezleri de dayanamayıp kaçıyor. Babörek, şimdi asgerinin başına bir bey goyuyor, gendi usdasını, hani gendine silah kullanmayı öğreten adamı. Bunların gumandanı sensin, diyor. Bunları götür babama teslim et. Gendisi iyilerinden gırh tane pehlivan alıyor, bir de gendisi gırh bir gişi. Ben şimdi bunların köylerini talan ediyim, şurdan bu taraf bize galsın, diyor, biliyor

musun. Babörek orda galıyor gırh gişiyen. Hani bunlar harbe girdiler, yorulduklar, dinlenip uyumaları lâzım. Babörek, sırayla birer saat nöbüt dutalım, önce ben dutuyum, demiş. Bah, esgi beyleri görüyon mu, gendilerini hiç ayırmıyorlar asgerlerinden. Uyhumuzu aldıhdan sonra binelim atlarımıza düşman köylerini talan edelim, çiğneyelim, demiş. Bunlar sıraynan dutuyorlar nöbeti. Derken içlerinden biri uyuyor. Hani çok yorgunlar ya, uyumuş işte. Tekfur padişahının bir gözcüsü varmış, bunları gözlüyormuş. Nöbetçinin uyduğunu görünce hemen gendi adamlarına haber vermiş. Bin gişi gelip sessizce bunların etrafını sarıyor. Bengiboz Babörek'in elini yüzünü yalamış uyardım diye ama bunlar o gadar yorulmuşlar ki, ı-ıh, uyarmak mümkün değil. Düşman bunların hepsini bir güzel bağlamış, yalnız birtek Bengiboz'u yakalayamamışlar, o kimseyi yanına yanaşdırmıyormuş. Bunları alıp götürüyorlar beylerinin huzuruna.

- Buyur padişahım, gırh pehlivanı yahaladıh, düşmanıyın ömrü bu gadar olsun.

Padişah onları mükâfaatlandırıyor. Atın bu pezevenkleri zindana, diyor. Başlarının boğazına lâle dahın, elini ayağını da zencire vurun, diyor. Getirip zindancıbaşına teslim ediyorlar bu gırh bir gişiyi. Orada şimdi Babörek bir türkü okuyo:

Hey zindancı zindancı
Derdimin yoh ilacı
Benim halime acı
Bırahsana gidelim

Ayağımdaki demir
Hem galındır hem demir
Bana zehir içirir
Bırahsana gidelim
Orda bir beyit daha vardı ya hatı-

rımda galmamış “ilde yârim bekliyo” diye. Neyse bunu söyleyince zindancı “sen âşık mısın, mahkûm musun, serse-ri misin” felân diyor buna, bir iki tokat atıyor, “hadi git bakalım içeri” efendime söyleyim, götüne de bir tekme atıyor....

Bunlar bu yatma ile kaç sene galmış efendim; tam yedi sene. Yedi sene zarfında bunlar ne bir traş, ne bir elbise birşey, o kadar azap çekmişler.

Arada bir bu zindancıbaşı geldikçe ona sorar, onu rahatsız ederlermiş. “Yav, bizim halimiz ne olacak, benim de tacım tahtım vardı, ben de bir padişah oğluydum. Niye arayıp sormadı...” bilmem felan diye sorup ediyormuş. Bunun böyle sızlanıp yakarmalarına zindancıbaşı dayanamamış insafa gelmiş, gitmiş padişaha “padişahım, böyle böyle mahkûmlar daha yatıyor. Yedi sene önce goyduh, ne traş ettirdik, ne elbise geydirdik ne de hamama götürdük. Adamların başı her gün beni rahatsız ediyor, ben de dayanamayıp sana geldim” diyor.

- Yav, onlar daha yatıyor mu?

- Yatıyor.

- Tamam öyleyse, emir veriyom; günde bir kişi çıkarılıp hamama götürülecek, traş olunacak, sırtına yeni esvap giydirilecek sonra geri zindana gonacak.

Her gün bu şekilde yapılıyor. Gırhı da bitmiş en son sıra gırh birinciye gelmiş, Babörek'e gelmiş. Babörek dışarı çıkmış. Zindan böyle yüksekce bir yerde imiş. Altından kervanlar geçermiş. Sağa sola bir göz atmış, acaba bu durumdan ne zaman gurtulurum, tacımı tahtımı alırım, buraları bunların elinden alırım diye. O arada bahmış ki, garşıdan bir kervan geliyor. “Şu kervancılara bir türkü söylesem acaba bana bir cevap verirler mi” diyor, sazı eline alıp bakalım

kervancılara ne söylüyor :

Gelişin neredendir bezirgânbaşı
Alırsın satarsın türlü gumaşı
Sana kimler derler kimin gardaşı
Bana bir haber ver bizim ellerden

Aldı kervancı :

Gayet yüksekdesin Ferhat dağısın
Sana kimler derler kimin oğlusun
Gelişimi sorarsan da Oğuz elinden
Alırım satarım dünya malından

Aldı Babörek :

Gayet yüksekden durağım var
durup dinlenmiyor bu dertli yürek
Babam şahdır ben de Babörek
Bunu da böyle bilin ağalar

Aldı kervancı bakalım :

Babanı sorarsan da beli büküldü
Gözlerinde nur galmadı döküldü
Baltacı kelleci tahta oturdu
Bunu böyle duydum gullarınızdan

Aldı şimdi Babörek :

Demem beyler demem galdım sözüm-
den

Yaş yerine gan dökeyim gözümden
Akkavak gızından nazlı yarimden
Bana bir haber ver bizin ellerden

Aldı kervancı :

Akkavak gızını da aldı dediler
Bilmem kimden kime vardı dediler
Kelleci oğluna aldı dediler
Bunu böyle duydum gullarınızdan
Bunlar böyle söyleşirken zindancı

başı, yanına gelip,

- Ulan sen, oğlum, mahkûm musun
serseri misin, âşık mısın, sen nesin,
diyor. Traş ettirmeden, yıkanmadan
döve döve geri sokuyor. zindana.

Tekfur padişahının gızının sarayın
zindan tarafına bakan bir penceresi
varmış. Bir de balgonu varmış. Öğlen
gününe garşı güneşliyormuş. Bunların
deyişlerini ordan duymuş. Ayağına nali-
nini dakıp doğru gidiyor zindancıbaşının
yanına.

-Buyur sultanım, diyor zindancı
başı.

- Kimdi o esir, neyin nesi?

- Bir esir işde.

- Gaç senedir burda yatıyor?

- Yedi senedir yatıyor.

- Yedi senedir yatan esire böyle
muamele yapılır mı? Bu Allah'ın emri
midir? Hemen esiri çıkart gözümün
önünde traş olacak, hamama gidecek,
esvap giyecek.

- Olur, emredersin hanım sultanım,
diyor zindancı başı. Ordan hemen gidip
Babörek'i çağırıyorlar, traş ettirip hama-
ma sokuyorlar, en iyisinden elbise giy-
diriyorlar. Zindancı başını uzaklaştırıp
Babörek'e diyor ki gız,

- Necisin, kimsin?

- Ben Oğuz elinin padişahının oğlu-
yum, adım Babörek.

- Şimdi ben seni burdan gurtaraca-
ğam. Ben seni gurtarırsam sen de beni
gönül azabından gurtarır mısın? Gız
oğlamı görünce hemen ona âşık olmuş
meğer.

- Hanımefendi, beninen dalga geç-
meyin. Ben yedi senedir zindan azabı
çekiyom, bir de sen dert aşılama.

-Yoh, yoh, gonuşmalarınızı balkon-
dan dinledim, sana âşık oldum, seni bur-

dan gurtaracağam.

- Nasıl gurtaracağın?

- Gurtaracak ben değil miyim, sen önce dediklerime cevap ver.

- Eğer gurtarabilirsen seni alırım.

- Tamam, bu gece gurtaracağam, sen şimdi zindana git. Zindancıyı çağırıyor,

Başla şimdi görevine, yalnız adamın elini ayağını bağlama.

Tekfurun gızı odasına gidip ahşama gadar plân hazırlamış. İçki, yiyecek, efendime söyleyim, bir sürü öteberi hazırlamış ve cariyelerine demiş ki,

- Şimdi ne yapacaksınız biliyor musunuz?

- Ne yapacağız?

- Üç kız gideceksiniz zindancı başına, “ bu gün hanım sultan seni biraz gırmış, biz şimdi seni zabaha gadar eğlendireceğek” diyeceksiniz, onu iyice içirip sarhoş edeceksiniz. Zindanın anahdarını ondan alacaksınız, tabi herkes iyece baygın hale gelince. Sonra gidip Babörek ismindeki esiri alıp bana getireceksiniz. Zindanı da kitleyip anahdarı geri zindancı başının cebine goyacaksınız.

Akşam olunca kızlar türkü çağırarak zindancı başının bulunduğu yere doğru gidiyorlar. Ordaki diğer nöbetçiler birbirlerine işaret etmişler. Hemen gidip zindancı başına haber vermişler. Üç tane keklik gibi kız geliyor, demişler. O zamanaca zindancı başı goşmuş dışarı, kızları görünce,

- Ne bunlar?

- Bu gün hanım sizin galbinizi gırmış galiba. İşde bizi sizinden eğlensin diye gönderdi, emretti biz de geldik. Emir emir. Emir demiri keser hani.

- Ee, olur.

Masalar guruluyor, yenilip içiliyor, kızlar oynayıp dönüyor. Şu benim aşkıma, şu da benim aşkıma derken hepsini

bir iyice sarhoş ediyorlar. Bunların hepsi bir yere sızınca anahtarını alıp zindanın kapısına varıyorlar ve bağıyorlar,

-Babörek kimise buraya gelsin.

Babörek çıkıp geliyor. anahtarını tekrar zindancı başının cebine goyuyorlar, Babörek'i alıp hanım sultanlarının yanına geliyorlar. Bunu alıp sarayın en üst katındaki odasına çıkarıyor. Orada yiyip içiyorlar zabahaca gülüp oynuyorlar.

Zabah yaklaşınıcı kız,

- Şimdi ben seni göndereceğim, diyor. Tabi bu arada oğlan durumunu iyice anlıyor. Benim tacım tahdım vardı, sevgilim vardı, diyor, belki hâlâ yolumu bekliyordur. Eğer bunları gabul edersen seni de ikinci aile olarak alırım, diyor. Eğer o başgalarına vardıysa sen birinci garım olursun, diyor. Gız,

- İsterse onuncu ailen de olsa ben sana varmak isdiyom, her şeyi gabul ediyom, diyor.

Yeter ki sen tacını tahtını gurtar. Sen şimdi git, daha sonra gelir burdaki esir arkadaşlarını ve beni gurtarırın.

- Ne yapacaksın şimdi sen?

- Bilmiyorum.

- Şimdi ben sana söyleyim; ben seni burdan aşağı indireceğim. -Gündüzden elli gulaç urgan hazırlamış- Bu urgana seni bağlayacağım. Şimdi nöbetçi uyuyordur. Nöbetçilere iyice bak, uyuyorlarsa ses çıkarmadan yürü. Ben burdan seni gözlüyeceğim. Eğer nöbetçiler seni görürlerse ben onlara bırakın diye seslenirim. Gurtulup da gidersen tacını tahtını alıp burdaki arkadaşlarını ve beni gurtarmaya geleceksin ama gan dökmeyeceksin.

- Nasıl olacak bu?

- Şimdi, ne gadar asgerin varsa alacahsın, beş-on bin seyis alacahsın. Hani eski zamanlarda böyle yaparlarmış. Bu seyislerin boynuzlarına mum yahtıracah-

sın. Gecenin bir saatinde gelip sarayın etrafını böyle yanmış mumlarla guşada-cahsın. Babama ahlı başında bir adam göndereceksin. O, babama “bizim burda gırh adamımız var, bir de başlarında Babörek adında bir beyimiz var, bunların hepsini isdiyoruz” diyecek. Babam, o zamanaca “gırhını da al götür, =öbürü kaçmış” diyecek. Hani sen kaçdın ya. O adamın “yooh, ya gırh biri de olacah ya da şehrinin başına yıhacağız” diyecek. Babam “nasıl yıhacahsın” diyecek, o da “La, dışarı çıhıp da bir bahsana; bütün şehrin etrafı guşatıldı. Benim götürereğem habere bahıyorlar. Anlaşma olmazsa her tarafı ateşe verip yakacağız. Tacın tahdın elinden gidecek. Ya bu işi yapan ya da o beyin yerine gızını verin” diyecek. O zamanaca babam beni çağırır, bana akıl danışır. Ben de, “baba, tacın tahdın gitmedense, gan dökülmedense beni ver. Benim gibi bir gız gitmiş ne önemi var.” derim ve razı olurum. O razı olur ben de ordan ayrılmış olurum, hem hiç gan dökülmez. hem beni, hem de gırh arkadaşımı gurtarmış olursun.

Bız bunları oğlana iyice anlatmış. Zabaha gırşı oğlanın beline urgamı bağlayıp aşığı salmış. Dışarı tam ışımaya mehri. Oğlan indikten sonra yavaşça nöbetçilere yahlaşıyor, bahıyor ki nöbetçiler uyuyorlar, bu hemen tıkırdatmadan önlere geçiyor. Çıkış o çıkış, ne gadar gidiyor bilemiyorum, bir zaman sonra esgi savaş yapıdıkları yere varıyor. Orda biraz oturup dinleniyor ve gendi gendine gonusuyor “Yav, benim Bengiboz’um kaçdıydı, şimdi nerede acaba? Şurda bir türkü söylesem de Bengiboz duysa” diyor ve başlıyor türkü söylemeye :

Araya araya bulsam izini
İzinin tozuna sürsem yüzümü
Yetmiş beş gün mühlet gral gızına

Yetiş Bengiboz’um imdada yetiş.

Olacak ya, Bengiboz toz duman içinde kişneyerek gelip ayağının dibinde duruyor. Ağzında gemi, sırtında eğeri o vaziyette yıllarca dağlarda, ovalarda gezmiş, ağzı, üsdü başı yara bere içinde. Hemen ağzından gemi, sırtından eğeri alıyor güzelce orda atını tımar ediyor, temizliyor, sarılıp gohluyor.

Burada birini söylüyoh birini goyuyoh; bu gral gızından yetmiş beş gün mühlet almış. Oradan Bengiboz’a binip memleketinin yolunu dutuyor. Laf değil bu Bengiboz. Bir günlük yolu bir saniyede yel gibi alıyor. Nihayetin bir gece vahdı Oğuz eline varıyor. O şehrin kenarında bir gulübe gibi bir ev varmış. Geliyor o evin yanına. İçerde idareler yanıyor, içerde yaşlı bir gadın. Tıh tıh pencereye vurmuş. Gadın ocağın başında uyuhlayıp duruyormuş.

-Kim o?

- Bir garip misafirim. Beni misafir alır mısın?

- Yoh yavrum, benim yerim yoh. Seni nerde misafir ediyim, şurda hepiciği bir göz ev.

Atın var, itin var.

- Etme nene, getme nene, al sana şu gadar altın.

Gadına altını verince “atına da yerim var, itine de” diyor gadın.

- Yalnız atımı iyi bir yere çek, benim atım öyle bildiğin atlardan değil, geleni gideni depebilir.

- Ben bulurum ata yer, sen hiç meraklanma, diyor gadın ve götürüp bir gomşusunun oruya çekiyor. Geri gelip bunu yediriyor içiriyor. Merahlamp,

- Necisin, nereden geliyorsun, nereye gidiyorsun, diyor.

- Garip bir misafirim, geldim şuruya

misafir oldum. Gece yatıyım da zabah bırakıp gideceğim. Böyle böyle derken goca gariyanın oturup dertleşiyorlar.

- Nene, bir def dıngırdısı duyuyom, bir düğün mü var bu şehirde.

- He ya yavrum, düğün var. Senin gibi bir bey oğlu vardı, adı da Babörek idi.

- Eee?..

- O harbde galdı. Onun nişanlısı gen-dine yeni bir oğlan buldu. Babası öldü, anası öldü. Keller de başa geçdi, gızı da oğluna aldı. Gız önce razı olmadı, “ben gavilliyim” dedi, altı ay mühlet istedi. bir yıl müsade istedi gabil etmedi. Yarın gavilinin sonu, yani istediği mühletin sonu. Onun için düğün şenlikleri yapıyor. Amma gızın bir şartı daha varmış.

- Nedir acep o?

- Gızın bir gerdanlığı varmış, bu gerdanlığı her kim vurursa ben ona varırım, diyormuş. Amma gerdanlık ister vurulsun ister vurulmasın artık cebrinen alıp götürceklermiş.

- Sağol nene, bana epey bilgi verdin. Al şu parayı bir Keloğlan elbisesi bul. Ben de müsadenle burda birgaç daha galıyım.

Garı parayı gördü ya,

- Tabi yavrum istediğin gadar gal. “Olursa aha bu elbiseleri sana veriyim”. diyor. oğlan. Yeni elbiseleri görünce nenenin ciciği gevşemiş. Hemen gidip bir tane Keloğlan elbisesi bulmuş, kötü, pırtı mırtı birşey.

Ertesi gün bu eski elbiseleri giyip gerdanlığa atış yapılan yere gitmiş. Herkes oruya toplanmış memleketin en iyi atıcıları oruya toplanmış. Toplanmış da kim düşürürse düşürsün “yeni beyin oğlu düşürdü” denecek ve haber gıza ulaşınca gız galleşlikle beyin oğluna verilecek. Herkes atıyor düşüremiyor. Hani

Babörek orda yetiştiği için yeni bey olan Kel vezirin oğlunu biliyor. Ahramı, emsali. Onun yanına yaklaşıyor,

- Şu gerdanlığa bir de ben ateş edeyim mi şehzadem, diyor. Oğlan buna şöyle bir bakıyor; bir keloğlan,

- Hassiktir lan. Kimse vuramadı da sen mi vuracağı.

Bey oğlunun arkadaşları belki Allah tarafından gönderilen bir kişidir diyerek atış için müsade istiyorlar.

- Bir de bu atsın, parayınan değil ya.

- Atsın ya, diyorlar başgaları da.

Damat adayı razı olunca ortalığı açıyorlar. Herkes şimdi bunu dıngıra alıyor, neçe ünlü atıcı vuramadı da bu Keloğlan mı vuracak, nerden buldunuz şu keli, diye her gafadan bir ses geliyor. Ozamanaca Keloğlan gerdanlığın karşısına geçiyor, okunu çıkarıyor hiç gözetlemeden atıyor, attığı gibi de şarh diye gerdanlığı yere düşürüyor. Gerdanlık düşer düşmez her tarafa ilân ediyorlar gerdanlık vuruldu, beyin oğlu gerdanlığı vurdu, diye. Beyin oğlu ile arkadaşları Keloğlan'ı el üstünde tutuyorlar ve alıp düğün evine getiriyorlar. Düğün evi de neresi; gendi babasının evi, yani gendi evleri. Bahiyo ki duvarda asdığı saz yerinde duruyor.

Birini goyup birini söylüyoh, bu arada gız elinde bir bardah zehirle siyah bir perdenin arhasında, siyah giyecekler giymiş bekliyor. “Haydi vaht geldi, ata bineceksin” dediklerinde zehiri içip ölecekmiş. İşde bunun için öylece bekliyormuş. Keloğlan kadınların bulunduğu odaya girmiş. Hani Keloğlan ya kimse onu mesimemiş. Kadınlar gendi aralarında gonuşorlarmış. “Gerdanlığı bu Keloğlan vurmuş, bizim beyimiz nerden vuracak. Vursaydı şimdiye gadar vururdu. Keloğ-

lan sokula sokula sazının yanına varmış ve eline alıp bir türkü okumuş, bakalım ne demiş:

Evlerinin önü daracık
Mustafa'nın sevdiği Saracık
Gel oyna kadın sen oyna
Gey oyna canım sen oyna (tekrar)

Böyle diyor, Mustafa da onun silahşörü. Saracık diye bir gızı severmiş. İşde o ara Saracık gözüne dakılmış ve söylemiş. Zaten Mustafa'nın Saracık'ı sevdiğini de bir bu bilirmiş. Bir Mustafa, bir de kız. Gız bunu duyunca şaşırılmış "Allah Allah, benim Mustafa'yı sevdiğimi bu nerden biliyor" deyip hemen ordan çıkıyor. Keloğlan bunu göz ucuyunan gözetliyormuş. Kimse huylanmamış, keloğlan çaldıkça kadınlar oynayıp duruyorlarmış. Saracık hemen siyah çadıra gidiyor, hani düğünü olan gızın çadırı.

- Kim o?
- Ben Saracık
- Ne var, bir haber mi getirdin?
- İyi bir haber var, aç gapıyı. Gapı açılıp içeri giriyor.
- Hanım sultan, diyor, sana iyi bir haberim var.
- Hadi gız söyle neymiş o iyi haberin!
- Gerdanlığı kim vurmuş biliyon mu?
- Kim vurmuş?
- Keloğlan diye bir adam vurmuş.
- Gız bundan huylanmış,
- Mümkünü yoh, onu Babörek'ten başga kimse vuramaz. ben onun için bu şartı goşmuştum, diyor. Bu Keloğlan neyin nesiymiş?
- Bilmem, bir Keloğlan işte. Düğün evine geldi, yedirip içirdiler. Sonra Babörek'in odasına girdi, sazını alıp başladı

türkü söylemeye, Türkü söylerken bana da bir beyit söyledi. Benim Mustafa'yı sevdiğimi söyledi. Halbuki benim onu sevdiğimi bir Babörek biliyordu bir sen, başga kimse bilmezdi, bu nasıl bildi?

- Öyleyse bu Babörek, Keloğlan değil, diyor.

Hemen ordan elinde zehirinen perdeyi açıp çıkıyor. Herkes şaşırıp galyor,

-Yav, gelin şimdiye gadar hiç çılmıyordun, bu neyin nesidir, diye birbirine soruyorlarmış.

Akkavak gızı Keloğlan'ın bulunduğu gapıya gelip ona bir türkü söylüyor, arkasından Keloğlan vuruyor sazın telelerine :

Aldım duvardan sazı
İçimden hiç gitmedi sızı
Yol verin gelinler gızlar
Gelen Akkavak gızı

Bunu söyleyince Akkavak gızı elindeki bardağı kaldırıp yere çalyor. "Cenabı Allah bana bu günü de gösderecekmış" deyip milletin merahlı bahışları arasında Keloğlan'ın boğazına sarılıyor. Orada bir türkü daha söylüyor, bakalım ne diyor :

Ağladım gündüz gece
Dert çektim hep gizlice
Sana aşgım düşünce
Dayanamaz coşarım.

İkisi birbirine öyle bi rsarılmışlar ki arada galan pirenin gözü patlyormuş. onlar orada bir müddet gendilerinden geçmiş bir vaziyette galmışlar. Bu yedi senedir hasretini çekdiği Babörek'miş diyen düğün evini terk ediyor, bir gişi galmıyor; şimdi bunlar ayıhınca Babörek hepimizi gılçdan geçirir diye. Kel vezir

bunu haber alıyor, yeni bey yani. Bunu duyunca Kel vezir garısını alıp atına binerek başka birşey almadan kaçıyor. Oğlu da bu haberi duyunca pılısını pırtısını toplamadan atına atlayıp kaçıyor.

Bunlar orda sarmaş dolaş yattıktan sonra bir de gözlerini açıp bahıyorlar ki, ortalıkda kimse yok, ikisi tek başlarına galmışlar. Orda oturup konuşuyorlar, dertleşiyorlar. Sonra şehrin ileri gelenleri, beyleri ağaları toplanıp geliyor, yeni beyimizi tebrik ederiz felan diyorlar, bunu bey olarak ilân ediyorlar.

Aradan bir ay felan geçiyor. Bunun düğün felan etme gibi telaşı yok. Akkavak gızının içine bir gurt düşüyor. Bunun derdi ne ola? Bunda bir iş var, diyor gendi gendine, bir odaya gapanıp gizli gizli ağlıyor. Bir gün Akkavak gızının odasına girdiğinde onu ağlayıp gendi gendine konuşurken görmüş.

- Niye ağlıyon, diye sormuş.

-Ben ağlamayayım da kimler ağlasın.

- Niye?

- Ben senin yolunu yedi sene bekledim, sen geleli bir ay oldu, tacımı tahtını aldın, yurdunu aldın, aldın ama benden hiç haberin yoh. Hani düğün yapacahdın?

- Haa, o başka.

- Niye? Başga bir gadın mı var?

- Var ya; yalnız şu şekilde; Eğer o gadın olmasaydı ben bu tacı tahtı alamazdım, sana da gavuşamazdım. Onun sayesinde sana gavuşdum.

- Nasıl bir sebep?

Bu başından geçenleri bir bir anlatıyor. Bunları dinleyen Akkavak gızı razı oluyor.

-Madem ki bizi hayata o gavuşdurmuş öyleyse ben de onu gumalığa gabul

ediyorum. Onu da alıp gelebilirsin, ondan sonra düğünümüzü yaparsın.

Akkavak gızı böyle deyince oğlan seviniyor. Zaten yetmiş beş gün mühlet almışdı. Hemen vezirlerine emrediyor hazırlık görülsün diye. Harb hazırlığı başlıyor. Başvezir yaptığı Mustafa, her tarafa haber salıyor felan yerde toplanılıp Tekfur üzerine harbe gidilecek diye. Herkes geldiği muhitte ne gadar seyis varsa toplansın gelsin diyor. Asker de şaşırılmış bu gadar seyisi ne yapacağız, orda çok mu galacağız, hepsini nasıl yiyeceğiz, diye.

Akkavak gızı demişki,

- Bu sefer sen nerdeysen ben de ordayım, gayrı seni tek başına göndermem.

- Yav olur mu, sen burda dur, tacımızı tahtımızı bekle, diyor. Diyor ama Akkavak gızını razı edemiyor. Çaresiz onu da alıyor yanına, asker gıyafeti giydirip guşatıyor ve ata bindiriyor... Fazla uzatmıyalım, sonunda bir gece vakti Tekfur'un memleketine geliyorlar. Tekfurun gızının dediği gibi yapıyorlar; şehrin etrafı bonuzlarında mumlar yanan seyislerle çevriliyor. Başvezire emir veriyor Babörek,

- Git Tekfur'a söyle, teslim oldu oldu, olmazsa başına gelecekleri gendi düşünsün.

Başvezir Tekfur'un huzuruna varıyor,

- Selâmün aleyküm.

- Aleyküm Selâm. Ne var, ne isdiyon?

- Bizim burda gırh bir tane asgerimiz var, onları isdiyoh, güzelliğinen verdin verdin, vermezsens sen bilirsin. Bütün şehri yakacağız.

- Nasıl yakacahsınız?

- Pencereye gidip şöyle birbah, şeh-

rin etrafı hep çevrildi.

Ulaa! hakkaten şehrin etrafı sarılmış, garınca gibi asker gaynıyor. Paçaları dutuşan Tekfur, razı oluyor.

- Aha gırh asgerin orda alıp gidin, bir denesi kaçmış.

- Yooh, gırh bir olacah, kaçdı muşdu anlamayız. Beyimiz asgerinin hepsini istidor.

- Kaçmış işde.

- Öyleyse onun yerine gızını ver.

- Yav, gızım gider mi, gitmez mi, benim için gendini nara atar mı, ateşe atıp yahar mı?

- Gitmezse sen bilin. Ben şimdi gidip durumu beyime söyleyeceğim. O zaman ne gızın galır ne tacın ne de tahtın.

Tekfur şaşırılmış galmış, her tarafta yıldız gibi asker gaynıyor. tir tir titremeğe başlamış. Hemen vezirlerini toplamış başına,

- Yav bu hal nedir? Her taraf askerle çevrilmiş, ne yapacağız?

- Şevketlim, en iyisi gızını feda etmektir. Hiç değilse tacın tahtın elinden gitmez.

- Yav, gızım gider mi? Çağırın bakalım şu gızı.

Hemen gızı çağırılmışlar. Gız giyinip guşanmış, misk ü anberler dökünüp gelmiş.

- Ne o baba, bir dara mı düşdün?

- Bak gızım dışardaki durumu görüyor mu?

- Görüyom lâkin ne olduğunu bilmiyom.

- Hani şu gadar sene evvel Oğuz eli-

nin padişahıyman harp yapıydık, onların gırh bir dene asgerini esir etdiyidik.

- Eee?...

- Şimdi onları geri isdiyorlar. Onların başları kaçmış. Onun yerine seni isdiyorlar. Ne yapacağam?

- Baba, diyor gız, bu gadar tacın tahtın gideceğine bir gızın gitsin, senin yoluna feda olurum ben, niye gitmeyim.

- Oo, benim de senden isdediğim buydu, diyor babası. Hazırlayın gızımın eşyasını.

Ne gadar yükte hafif bahada ağır şey varsa toplayıp atlara yüklüyorlar. Başvezir gızınan esirleri alıp doğru Babörek'in yanına varıyor. Orda iki sevgili birbirlerine gavuşuyor, sarmaş dolaş oluyorlar. Burda daha fazla beklemeye gelmez, durum anlaşılmadan hemen burdan uzaklaşalım.

Zabah olmadan asger şehrin etrafından çekilmiş, ordan doğru Oğuzeli.

Babörek, işini gücünü düzene goyup hazırlıklar yapıldıhdan sonra düğün hazırlıkları başlasın diyor. Bu iki sevgiliye gırh gün gırh gece düğün ediyor. Hepsi bir arada mutlu bir ömür sürüyorlar.

Bu hikâye de burda bitiyor.

Kaynak Kişi : Ali AÇIKEL

Yaşı : 80

Tahsili : İlkokul

Memleketi : Yozgat-Akdağmadeni-Oluközü Köyü